

DECYZJA KOMISJI

z dnia 19 czerwca 2013 r.

w sprawie Pomocy państwa nr SA.30753 (C 34/10) (ex N 140/10),

którą Francja zamierza wdrożyć na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów

(notyfikowana jako dokument nr C(2013) 3554)

(Jedynie tekst w języku francuskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

(2014/19/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

wyścigi konne *online*, której celem jest finansowanie misji świadczenia usługi publicznej powierzonej spółkom działającym w sektorze wyścigów konnych.uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy ⁽¹⁾,

(2) Pismem z dnia 17 listopada 2010 r. Komisja poinformowała Francję o swojej decyzji o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 TFUE (zwanej dalej „decyzją o wszczęciu postępowania”) w odniesieniu do przedmiotowej pomocy.

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽²⁾ i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,(3) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾. Komisja zwróciła się do zainteresowanych osób trzecich o przedstawienie uwag dotyczących przedmiotowego środka.

a także mając na uwadze, co następuje:

(4) Francja przedstawiła swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania w dniu 18 stycznia 2011 r.

1. PROCEDURA

(1) Pismem z dnia 13 kwietnia 2010 r. Francja zgłosiła Komisji o projekt opłaty parafiskalnej od zakładów na

(5) Komisja otrzymała szereg uwag od zainteresowanych stron (zob. tabela 1 poniżej):

Tabela 1

Zainteresowane strony

Stanowisko	Podmiot	Krótki opis	Data
Popierające środek	Cheval français	Spółka dominująca działająca w sektorze wyścigów kłusaków.	11.2.2011 r.
	France galop	Spółka dominująca działająca w sektorze wyścigów płaskich i z przeszkodami.	11.2.2011 r.
	Laboratoire des Courses Hippiques	Stowarzyszenie o charakterze niezarobkowym, które prowadzi działania w zakresie kontroli antydopingowej, finansowane w całości przez spółki dominujące.	11.2.2011 r.

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej („TFUE”). W obu przypadkach treść postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy rozumieć, w stosownych przypadkach, jako odniesienia odpowiednio do art. 87 i 88 Traktatu WE. W TFUE wprowadzono także pewne zmiany terminologii, na przykład termin „Wspólnota” zastąpiono terminem „Unia”, „wspólny rynek” terminem „rynek wewnętrzny”, a „Sąd Pierwszej Instancji” terminem „Sąd”. W niniejszej decyzji stosowana jest terminologia TFUE.

⁽²⁾ Dz.U. C 10 z 14.1.2011, s. 4.

⁽³⁾ Zob. przypis nr 2.

Stanowisko	Podmiot	Krótki opis	Data
	Association de Formation et D'Action sociale des Ecuries de courses	Stowarzyszenie o charakterze niezarobkowym, które realizuje zadania w zakresie szkolenia zawodowego i działań społecznych w dziedzinie wyścigów konnych, finansowane w 60 % przez spółki dominujące.	11.2.2011 r.
	Union Européenne du Trot	Organizacja zrzeszająca krajowe federacje kłusaków w 19 krajach europejskich.	9.2.2011 r.
	European and Mediterranean Horseracing Federation	Federacja 18 organów działających w sektorze wyścigów konnych (w tym 14 organów europejskich), mająca na celu promowanie wyścigów konnych. W federacji tej Francję reprezentuje France Galop.	14.2.2011 r.
Przeciwnie środkowi	European Gaming & Betting Association	Stowarzyszenie o charakterze niezarobkowym, podlegające prawu belgijskiemu i zrzeszające europejskich operatorów gier hazardowych i losowych.	14.2.2011 r.
	Anonimowy	Nd.	14.2.2011 r.

- (6) Uwagi zainteresowanych stron przekazano Francji w dniu 28 lutego 2011 r. Francja odniosła się do tych uwag w dniu 4 kwietnia 2011 r.
- (7) W dniu 12 kwietnia 2011 r. Komisja skierowała do władz francuskich wnioski o udzielenie informacji.
- (8) W dniu 4 maja 2011 r. odbyło się posiedzenie robocze służb Komisji z władzami francuskimi.
- (9) Pismem z dnia 11 maja 2011 r. Francja wystąpiła z wnioskiem o przedłużenie terminu na udzielenie odpowiedzi na pytania z dnia 12 kwietnia 2011 r., który Komisja uwzględniła w piśmie z dnia 16 maja 2011 r. Francja odpowiedziała na wspomniane pytania w dniu 20 czerwca 2011 r.
- (10) Posiedzenia robocze służb Komisji z władzami francuskimi odbyły się w dniach 11 lipca 2011 r. i 9 grudnia 2011 r.
- (11) W dniu 14 grudnia 2011 r. Francja przedłożyła projekt zmiany pierwotnego zgłoszenia.
- (12) W dniu 16 grudnia 2011 r. Komisja skierowała do Francji pytania dotyczące przedstawionego nowego rozwiązania. Władze francuskie udzieliły odpowiedzi w dniu 1 marca 2012 r.
- (13) Posiedzenie robocze służb Komisji z władzami francuskimi dotyczące nowego rozwiązania przewidzianego przez władze francuskie odbyło się w dniu 30 marca 2012 r.
- (14) W odpowiedzi na wnioski Komisji o dokonanie dostosowań nowego rozwiązania władze francuskie udzieliły dodatkowych wyjaśnień w dniach 6 grudnia 2012 r., 21 stycznia 2013 r. i 27 lutego 2013 r.
- (15) W dniu 29 kwietnia 2013 r. władze francuskie przedstawiły oficjalnie Komisji zmianę zgłoszenia z dnia

13 kwietnia 2010 r. zawierającą nowe rozwiązanie omówione ze służbami Komisji.

2. OPIS PIERWOTNIE ZGŁOSZONEGO ŚRODKA

2.1. Kontekst: otwarcie sektora gier hazardowych i losowych na konkurencję

- (16) Francja otworzyła na konkurencję sektor gier hazardowych i losowych *online* ustawą nr 2010-476 z dnia 12 maja 2010 r. o otwarciu na konkurencję i regulacji sektora gier hazardowych *online* (zwaną dalej „ustawą z dnia 12 maja 2010 r.”).
- (17) Celem ustawy z dnia 12 maja 2010 r. jest położenie kresu nielegalnemu oferowaniu gier hazardowych i losowych, które rozwija się w internecie. Na konkurencję otworzono trzy rodzaje gier wybranych ze względu na ich popularność wśród graczy i mniejsze ryzyko uzależnienia: zakłady na wyścigi konne, zakłady sportowe i gry w pokera *online*.
- (18) Operatorzy gier lub zakładów *online* muszą posiadać zezwolenie wydawane po spełnieniu pewnych warunków na okres pięciu lat przez organ regulacyjny ds. gier *online* (ARJEL), niezależny organ administracji utworzony ustawą z dnia 12 maja 2010 r.
- (19) W następstwie otwarcia gier *online* na konkurencję, w dniu 24 listopada 2010 r. Komisja zamknęła⁽⁴⁾ wszczęte przeciwko Francji postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Wspomniane postępowanie⁽⁵⁾ zostało wszczęte w 2006 r., ponieważ Komisja uznała, że bariery stwarzane przez Francję w odniesieniu do usług świadczonych przez podmioty zagraniczne są nieproporcjonalne. W kontekście wspomnianego postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego Komisja wydała uzasadnioną opinię w 2007 r.⁽⁶⁾

⁽⁴⁾ Zob. w szczególności IP/10/1597.

⁽⁵⁾ Zob. w szczególności IP/06/1362.

⁽⁶⁾ Zob. w szczególności IP/07/909.

- (20) Przed otwarciem na konkurencję PMU (Pari mutuel urbain), które jest grupą interesów gospodarczych (7) zrzeszającą 2 spółki dominujące działające w sektorze wyścigów (8) i 49 spółek działających w sektorze wyścigów w regionach (zwane dalej łącznie „spółkami działającymi w sektorze wyścigów”), posiadało monopol na zakłady na wyścigi konne zawierane poza torami wyścigów konnych, zarówno w przypadku zakładów zawieranych *online*, jak i zakładów tradycyjnych zawieranych w sieci sprzedaży PMU lub zakładów zawieranych na torach wyścigów konnych.
- (21) W momencie zgłoszenia w 2010 r. stawki zakładów na wyścigi konne pobierane przez PMU, pierwszego operatora zakładów wzajemnych w Europie i drugiego na świecie, wynosiły 9 342 mln EUR. W 2010 r. PMU uzyskało 8,5 % (9) swoich obrotów w internecie. Całkowity wynik netto, czyli 790,9 mln EUR w 2010 r. (10), jest przekazywany spółkom działającym w sektorze wyścigów. Służy on finansowaniu 80 % sektora hodowli koni (hodowla, ośrodki treningowe, ośrodki jeździeckie,...), który zatrudnia około 74 000 osób, występuje we wszystkich regionach i posiada łącznie 250 torów wyścigów konnych.

2.2. Cel pierwotnie zgłoszonego środka

- (22) Uwzględniając znaczenie PMU dla finansowania sektora hodowli koni, władze francuskie obawiały się, że trwałość tego sektora zostanie zagrożona, jeżeli otwarcie gier hazardowych i losowych *online* na konkurencję spowoduje znaczne zmniejszenie dochodów PMU, które mogłyby wynikać z:
- konkurencji ze strony innych operatorów upoważnionych do oferowania zakładów na wyścigi konne *online*;
  - faktu, że w związku z legalizacją zakładów sportowych *online* niektórzy uczestnicy zakładów na wyścigi konne mogliby przenieść obstawianie na zakłady sportowe, co zmieniłoby strukturę rynku.
- (23) Francja podjęła wówczas decyzję o wprowadzeniu opłaty parafiskalnej od zakładów na wyścigi konne *online* na rzecz sektora hodowli koni w celu uniknięcia jego ewentualnej destabilizacji ekonomicznej z powodu otwarcia na konkurencję i negatywnych konsekwencji, które mogłyby z tego wynikać. Według władz francuskich opłata parafiskalna od zakładów na wyścigi konne *online* służyłaby finansowaniu usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym powierzonej spółkom działającym w sektorze wyścigów (zob. rozdział 2.3).
- (24) Dochód z opłaty, która byłaby pobierana od wszystkich zakładów na wyścigi konne *online*, w tym zakładów zawieranych na stronie internetowej PMU, byłby przekazywany w całości spółkom dominującym działającym w sektorze wyścigów (proporcjonalnie do stawek zakładów przyjmowanych na każdą specjalność, tj. wyścigi kłusaków, wyścigi płaskie i wyścigi w galopie), które podzieliłyby następnie odpowiednią kwotę między różnych beneficjentów (11). Dochody te stanowiłyby uzupełnienie finansowania z zakładów zawartych w fizycznej sieci punktów sprzedaży PMU (zwanymi dalej „zakładami tradycyjnymi”). Szacuje się, na podstawie danych finansowych za 2010 r., że opłata mogłaby przynieść około 64 mln EUR.
- (25) Zaproponowana stawka opłaty na 2010 r. wynosiła 8 % wartości zakładów na wyścigi konne *online* obliczonej na podstawie danych finansowych za 2008 r. i odpowiadała stosunkowi kosztu obowiązków świadczenia usługi publicznej do całkowitej kwoty wszystkich zakładów na wyścigi konne *online* i zakładów tradycyjnych. Stosowana stawka opłaty miała więc na celu identyczne obciążenie finansowaniem działalności w zakresie świadczenia usługi publicznej PMU i pozostałych operatorów zakładów na wyścigi konne. Stawka tej opłaty mogła być zmieniana w zależności od ewolucji kosztów wykonywania obowiązku świadczenia usługi publicznej i wartości zakładów na wyścigi konne zwykle zgodnie z następującym wzorem:

$$\text{Stawka opłaty} = \frac{\text{Koszty obowiązku świadczenia usługi publicznej (rok N - 2) (12)}}{\text{Kwota zakładów na wyścigi konne (rok N - 2)}}$$

(7) Grupa gospodarcza jest przejrzystą strukturą, która nie ma kapitału własnego i która została założona przez swoich członków w celu połączenia niektórych z ich działań.

(8) W każdej specjalności, w której organizuje się wyścigi (wyścigi kłusaków, wyścigi płaskie i wyścigi z przeszkodami), spółka działająca w sektorze wyścigów uzyskuje zezwolenie od ministra rolnictwa jako spółka dominująca działająca w sektorze wyścigów konnych: chodzi o Cheval Français w przypadku wyścigów kłusaków i o France Galop w przypadku wyścigów płaskich i wyścigów z przeszkodami. Wspomniane spółki dominujące odgrywają główną rolę w organizacji wyścigów w swojej specjalności, w odniesieniu do których zawierane są zakłady.

(9) 5,8 % w 2008 r. i 7,2 % w 2009 r.

(10) 736,4 mln EUR w 2008 r., 731,4 mln EUR w 2009 r.

(11) Spółki dominujące działające w sektorze wyścigów zapewniają podział dochodu z opłaty między różnych beneficjentów: spółki działające w sektorze wyścigów (w tym same spółki dominujące), krajową federację wyścigów we Francji, laboratorium wyścigów konnych, grupę techniczną paryskich torów wyścigów konnych, stowarzyszenie ds. szkoleń i działań społecznych na rzecz stajni wyścigowych oraz federacje regionalne.

(12) Punktem odniesienia byłby rok N-2 z powodu dostępności danych finansowych niezbędnych do obliczenia stawki opłaty.

W zgłoszeniu przewidziano jednak, że stawka ta powinna mieścić się w przedziale [7 %–9 %]. Powyższy wzór dawałby w odniesieniu do 2012 r. stawkę w wysokości 8 % na podstawie danych finansowych za 2010 r. (zob. motyw (113)).

- (26) Należy zauważyć, że oprócz dochodów z zakładów zebranych w fizycznej sieci PMU i opłaty parafiskalnej spółki działające w sektorze wyścigów korzystają również z dochodów generowanych w ramach działalności w zakresie zakładów sportowych i pokera *online*, na które PMU również otrzymało zezwolenie w następstwie otwarcia gier hazardowych i losowych *online* na konkurencję.
- (27) W momencie zgłoszenia środka przewidywano, że wspomniana opłata parafiskalna od zakładów na wyścigi konne *online* zostanie dodana do opodatkowania wynikającego z prawa powszechnego, co będzie miało wpływ na wszystkie zakłady na wyścigi konne, zarówno tradycyjne, jak i *online*. Ordynacja podatkowa przewidywała bowiem, że operatorzy zakładów na wyścigi konne muszą uiszczać opłatę w wysokości 5,7 % wartości zakładów⁽¹³⁾.

2.3. Misja świadczenia usługi publicznej przez spółki działające w sektorze wyścigów

- (28) Według zgłoszenia władz francuskich spółki działające w sektorze wyścigów pełnią misję świadczenia usługi publicznej, która obejmuje następujące elementy:
- uszlachetnianie gatunku końskiego;
  - wsparcie hodowli;
  - szkolenia w sektorze wyścigów konnych i hodowli koni;
  - rozwój obszarów wiejskich.
- (29) W ramach tej misji, powierzonej na ogół spółkom działającym w sektorze wyścigów, szczególne znaczenie mają spółki dominujące działające w sektorze wyścigów, które odgrywają główną rolę w organizacji wyścigów i w całym sektorze hodowli koni⁽¹⁴⁾. Cheval Français i France Galop pełnią w szczególności kluczowe zadania w następujących dziedzinach:
- przygotowanie i prowadzenie kodeksów wyścigów;
  - organizacja wyścigów;
  - warunki przyznawania i podział nagród;
  - regulacja wyścigów i sektora;
  - wyposażenie niezbędne do organizacji wyścigów;
  - selekcja koni;
  - szkolenia zawodowe.
- (30) Misja świadczenia usługi publicznej powierzona spółkom działającym w sektorze wyścigów konnych wypełniana jest w praktyce poprzez następujące działania:
- rozdzielanie premii i dodatków hodowcom, właścicielom i jeźdźcom powiązanim z końmi umieszczanymi w wyścigach przez spółki działające w sektorze wyścigów;
  - organizowanie wyścigów przez spółki działające w sektorze wyścigów, w tym utrzymanie i budowa torów wyścigów konnych;
  - kontrola antydopingowa prowadzona podczas wyścigów konnych przez laboratorium wyścigów konnych (LCH);
  - działalność szkoleniowa prowadzona przez stowarzyszenie ds. szkoleń i działań społecznych spółek działających w sektorze wyścigów konnych (AFASEC) obejmująca wszystkie zawody związane z wyścigami (jeźdźcy, jeźdźcy w wyścigach klusaków w sulkach, trenerzy itd.).
- (31) Całkowity koszt netto omawianej misji świadczenia usługi publicznej wyniósł około 747 mln EUR w 2010 r.⁽¹⁵⁾ (zob. motyw (113)). Poniższy rysunek opisuje udział (pod względem kosztów) powyższych działań w tym koszcie całkowitym.

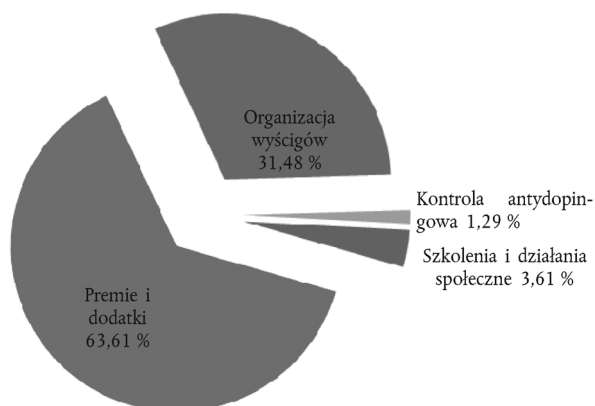
⁽¹³⁾ Art. 302a ZG ordynacji podatkowej.

⁽¹⁴⁾ Dekret nr 2010-1314 z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie obowiązków świadczenia usługi publicznej nałożonych na spółki działające w sektorze wyścigów i warunków działania spółek dominujących.

⁽¹⁵⁾ Odpowiadające całkowitym kosztom w wysokości 775 mln EUR i dochodom w wysokości 28 mln EUR.

Rysunek 1

podział kosztów misji świadczenia usługi publicznej (dane liczbowe za 2010 r.)

(32) Największa część kosztów zwanych kosztami świadczenia usługi publicznej wskazanych w zgłoszeniu (zob. rysunek 1) odpowiadała w 2010 r. premiom i dodatkom wypłacanym hodowcom, właścicielom i jeźdźcom (493 mln EUR, co stanowi około 63,6 % kosztów całkowitych). Drugą co do wielkości pozycję kosztów stanowiły koszty organizacji wyścigów (244 mln EUR, odpowiadające około 31,48 % całkowitych kosztów).

(33) Całkowity koszt misji świadczenia usługi publicznej opisanej przez Francję w zgłoszeniu jest finansowany w całości z dochodów spółek działających w sektorze wyścigów uzyskiwanych z zakładów *online* zawieranych w internecie przez PMU, zakładów tradycyjnych zawieranych w sieci sprzedaży PMU, zakładów zawieranych na torach wyścigów konnych i z innych zasobów własnych spółek działających w sektorze wyścigów (takich jak opłaty za wstęp na tory wyścigów konnych).

3. POWODY DECYZJI O WSZCZĘCIU FORMALNEGO POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

(34) Komisja uznała, że wystąpiły łącznie wszystkie elementy składające się na pojęcie pomocy państwa. Po zbadaniu możliwości oferowanych przez obowiązujące przepisy Komisja nie znalazła wyraźnego sposobu pozwalającego na zapewnienie zgodności zgłoszonego środka z rynkiem wewnętrznym.

(35) W szczególności Komisja wyraziła poważne wątpliwości dotyczące wspomnianego przez Francję uznania misji powierzonej spółkom działającym w sektorze wyścigów konnych za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym, a w konsekwencji możliwości utożsamienia przewidywanego rozwiązania w zakresie pomocy z rekompensatą z tytułu świadczenia usług publicznych oraz zapewnienia jego zgodności z art. 106 ust. 2 TFUE

i ze Wspólnotowymi ramami dotyczącymi pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych⁽¹⁶⁾.

(36) Ponadto w ramach wstępnego badania przeprowadzonego przez Komisję nie dostrzeżono żadnego wyraźnego sposobu doprowadzenia do zgodności. W świetle informacji, którymi dysponowała Komisja, wydawało się, że przewidywana pomoc nie spełniała ani ogólnych warunków zgodności określonych w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, ani szczegółowych warunków określonych w instrumentach, takich jak wytyczne dotyczące regionalnej pomocy państwa⁽¹⁷⁾ lub wytyczne w sprawie rolnictwa⁽¹⁸⁾.

(37) Ponadto, uwzględniając ścisły związek między środkiem pomocy i pobieraniem opłaty parafiskalnej, należało również zapewnić zgodność opłaty z innymi zasadami traktatu, tymczasem Komisja nadal miała wątpliwości dotyczące zgodności opłaty parafiskalnej z zasadą swobodnego świadczenia usług określoną w art. 56 TFUE i zasadą niedyskryminacji określonej w art. 110 TFUE.

4. ŚRODKI PRZEJŚCIOWE

(38) W oczekiwaniu na decyzję Komisji w dniu 20 października 2010 r. Francja przyjęła środek przejściowy, na mocy którego pobiera opłatę w wysokości 8 % od zakładów na wyścigi konne *online* z mocą wsteczną od dnia 3 sierpnia 2010 r. Dochody z tej opłaty nie są

⁽¹⁶⁾ Władze francuskie zgłosiły środek na podstawie Wspólnotowych ram dotyczących pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, Dz.U. C 297 z 29.11.2005.

⁽¹⁷⁾ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013, Dz.U. C 54 z 4.3.2006.

⁽¹⁸⁾ Wytyczne Wspólnoty w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007–2013, Dz.U. C 319 z 27.12.2006.

jednak przydzielane spółkom działającym w sektorze wyścigów, lecz trafiają do budżetu ogólnego państwa francuskiego.

- (39) Równoległe z wprowadzeniem wspomnianego środka przejściowego Francja zmniejszyła opodatkowanie wynikające z prawa powszechnego dla wszystkich zakładów na wyścigi konne zarówno tradycyjnych, jak i *online*. Stawkę tej opłaty obniżono z 5,7 % do 4,6 % wartości zakładów.

5. UWAGI WŁADZ FRANCUSKICH

- (40) Władze francuskie przekazały swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania pismem z dnia 18 stycznia 2011 r.

5.1. W przedmiocie istnienia pomocy państwa

- (41) Władze francuskie nie kwestionują uznania środka za pomoc państwa, które jest zgodne z ich zgłoszeniem, zastanawiają się jednak nad niżej określonymi kwestiami.

5.1.1. Istnienie korzyści dla spółek działających w sektorze wyścigów

- (42) Władze francuskie wątpią, czy środek może przynosić korzyść spółkom działającym w sektorze wyścigów w porównaniu z sytuacją poprzedzającą otwarcie rynku zakładów na wyścigi konne *online* na konkurencję. Środek odpowiada po prostu koniecznemu dostosowaniu do nowej sytuacji, w której nie ma już jednego operatora gier lecz kilku. Opłata, która wcześniej obciążała PMU, jest po prostu rozdzielana między wszystkich operatorów. Władze francuskie uważają również, że środek nie może przynieść korzyści PMU, ponieważ PMU przekazuje cały dochód z opłaty spółkom działającym w sektorze wyścigów.

5.1.2. Wpływ na konkurencję i na wymianę handlową

- (43) Władze francuskie uważają, że nie dochodzi do potencjalnego zakłócenia konkurencji na rynku zakładów na wyścigi konne *online*, ponieważ jednakową opłatę stosuje się wobec wszystkich operatorów zakładów na wyścigi konne *online*. Nie występuje również zakłócenie konkurencji na poziomie organizacji samych wyścigów konnych, ponieważ spółki działające w sektorze wyścigów nie konkurują, lecz współpracują ze sobą na poziomie europejskim, a nawet światowym (na przykład kalendarz wyścigów jest optymalizowany w celu uniknięcia nakładania się wyścigów).

5.2. W przedmiocie uznania działalności spółek działających w sektorze wyścigów za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym

- (44) Władze francuskie podkreśliły swobodę uznania państw członkowskich przy określaniu i organizacji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.
- (45) Trybunał Sprawiedliwości orzekł wielokrotnie, że w przypadku gdy państwa członkowskie określają usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym, których wykonywanie powierzają niektórym przedsiębiorstwom, mogą „uwzględnić cele odpowiadające ich polityce krajowej”⁽¹⁹⁾.
- (46) Władze francuskie uważają, że organizacja wyścigów przez spółki działające w sektorze wyścigów przyczynia

się do realizowania usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym polegającej na uszlachetnianiu gatunku końskiego i wsparciu hodowli, szkoleniach w sektorze wyścigów konnych i hodowli koni oraz rozwoju obszarów wiejskich.

- (47) W ustawie z dnia 12 maja 2010 r. ustawodawca francuski chciał wyjaśnić istnienie misji świadczenia usługi publicznej oraz fakt, że spółki działające w sektorze wyścigów przyczyniają się do jej wypełnienia. Wśród głównych celów polityki państwa w dziedzinie gier hazardowych i losowych, określonych w art. 3 tej ustawy, znajduje się „zrównoważone i sprawiedliwe rozwijanie różnych rodzajów gier w celu uniknięcia destabilizacji ekonomicznej zainteresowanych sektorów”. Art. 65 stanowi, że „spółki działające w sektorze wyścigów uczestniczą, w szczególności poprzez organizację wyścigów konnych, w świadczeniu usługi publicznej polegającej na uszlachetnianiu gatunku końskiego i wsparciu hodowli, szkoleniach w sektorze wyścigów konnych i hodowli koni oraz rozwoju obszarów wiejskich”.

- (48) Misja spełnia wymogi wspólnotowe w zakresie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, ponieważ jest ona ogólna i obowiązkowa, nadana aktem władzy publicznej i ma szczególny charakter w porównaniu z działalnością zwykłego przedsiębiorstwa prywatnego.

- (49) Komisja uznała, że uszlachetnianie gatunku końskiego ma charakter interesu ogólnego w szczególności w następujących dokumentach:

— w dyrektywie w sprawie handlu zwierzętami z rodziny koniowatych przeznaczonymi do udziału w zawodach⁽²⁰⁾, która uznaje korzyści z „zapewnienia racjonalnego rozwoju hodowli zwierząt koniowatych” i popierania „ochrony, rozwoju i doskonalenia hodowli”.

— w stanowisku przyjętym w sprawie Ladbroke przeciwko Komisji⁽²¹⁾, w którym Komisja uznała, że „przyczynianie się do rozwoju i większej skuteczności sektora zakładów wzajemnych, a w szczególności uszlachetnianie gatunku końskiego, stanowi uzasadniony interes i jest zgodne z interesem Wspólnoty”.

- (50) Władze francuskie podkreśliły również znaczenie sektora hodowli koni jako siłę napędową rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności w związku z istnieniem 250 torów wyścigów konnych, oraz jego rolę w utrzymaniu określonego dziedzictwa kulturowego.

- (51) Ponadto wskazały, że Rada Stanu stwierdziła istnienie takiej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym w swojej opinii z dnia 26 listopada 2009 r.⁽²²⁾, odnosząc się zarówno do celów zawartych w wyżej wymienionej dyrektywie, jak i do celów interesu ogólnego, takich jak wsparcie hodowli i rozwój obszarów wiejskich.

⁽¹⁹⁾ Zob. wyrok z dnia 21 września 1999 r. w sprawie C-67/96, Albany, Rec. s. I-5751.

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Rady 90/428/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie handlu zwierzętami z rodziny koniowatych przeznaczonymi do udziału w zawodach.

⁽²¹⁾ Zob. wyrok z dnia 27 stycznia 1998 r. w sprawie T-67/94, Ladbroke przeciwko Komisji, Rec. s. II-1, pkt 143.

⁽²²⁾ Rada Stanu nr 383.270 – Posiedzenie z dnia 26 listopada 2009 r.

(52) Rada Stanu uznała ponadto, że wsparcie hodowli nie jest bez związku z zagospodarowaniem przestrzennym i rozwojem obszarów wiejskich, które można również uznać za cele interesu ogólnego. Wyścigi konne przyczyniają się do realizacji tych celów, w szczególności w związku ze znaczną liczbą torów wyścigów konnych we Francji.

5.3. W przedmiocie zgodności środka z art. 106 ust. 2 TFUE

(53) Władze francuskie uznały, że warunki zgodności na podstawie art. 106 ust. 2 TFUE zostały spełnione.

(54) Władze francuskie uważają w szczególności, że rekompensata z tytułu wykonywania misji publicznej jest konieczna (nagrody w wyścigach stanowią na przykład wynagrodzenia jeźdźców) i proporcjonalna. Stawkę opłaty dla spółek działających w sektorze wyścigów określa się bowiem dokładnie na podstawie całkowitego kosztu obowiązków świadczenia usługi publicznej i całkowitej kwoty zakładów na wyścigi konne, co powinno zapobiec wszelkiej nadmiernej rekompensacie. Ponadto w zgłoszeniu przewidziano mechanizm kontroli nadmiernej rekompensaty.

5.4. W przedmiocie zgodności środka z zasadą swobodnego przepływu usług

(55) Władze francuskie wskazały, że opłata parafiskalna nie zawiera elementów dyskryminacyjnych, ponieważ przynosi korzyść:

— po pierwsze, spółkom działającym w sektorze wyścigów, a w szczególności spółkom wchodzącym w skład PMU, tj. posiadającego zezwolenie operatora zakładów. Spółki te nie uzyskują jednak żadnej korzyści w porównaniu z innymi operatorami, ani pod względem finansowym, ani pod względem konkurencji, ponieważ wspomniany dochód służy jedynie i wyłącznie finansowaniu misji świadczenia usługi publicznej, którą powierzyły im władze francuskie i w ramach której nie dokonuje rozróżnienia uczestników wyścigów według ich narodowości.

— po drugie, pośrednio, wszystkim posiadającym zezwolenie operatorom zakładów, niezależnie od tego, czy są to operatorzy krajowi czy zagraniczni. Wszyscy korzystają bowiem z pozytywnych zewnętrznych efektów organizacji bardzo atrakcyjnych wyścigów wysokiej jakości.

6. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

(56) Komisja otrzymała uwagi od ośmiu zainteresowanych stron, w tym pięciu stowarzyszeń, dwóch spółek dominujących działających w sektorze wyścigów i jednej, która chciała pozostać anonimowa (zob. motyw (5)).

6.1. Uwagi zainteresowanych stron na poparcie zgłoszonego środka

(57) Sześć zainteresowanych stron popiera zgłoszony środek. Wśród nich znajdują się dwie spółki dominujące działające w sektorze wyścigów, które są istotnymi beneficjentami tego środka. Główne argumenty zainteresowanych stron popierających zgłoszony środek przedstawiono poniżej.

6.1.1. Znaczenie środka dla przyszłości wyścigów konnych

(58) Niektóre zainteresowane strony wyjaśniły, że wyścigi konne w całej Europie są finansowane z dochodów pochodzących z zakładów, a zatem są całkowicie zależne od tych dochodów.

(59) Istnieje zatem związek między bezpośrednim zatrudnieniem w sektorze wyścigów konnych i dochodami generowanymi przez zakłady na wyścigi konne, które są przeznaczane dla tego sektora. Spadek dochodów miałby wpływ na sektor hodowli i uniemożliwiłby realizację przez sektor wyścigów konnych misji polegającej na uszlachetnianiu gatunku końskiego i wspieraniu hodowli koni.

(60) Ponadto sektor wyścigów konnych stanowi duży atut dla Europy, a 250 torów wyścigów konnych we Francji odgrywa bardzo ważną rolę społeczną w związku z przywiązaniem Francuzów do tradycji wyścigów konnych, a także ze względu na fakt, że we Francji tory te znajdują się często w regionach w niekorzystnym położeniu.

(61) Ważna jest również ochrona systemu zakładów wzajemnych, który daje największe gwarancje przejrzystości i uczciwości i który ma na celu zapewnienie odpowiedniego zwrotu dla działalności sportowej.

6.1.2. Istnienie pomocy państwa

(62) Niektóre zainteresowane strony twierdziły, że zgłoszony środek nie stanowi pomocy w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE z określonych niżej powodów.

(63) Nie przynosi on korzyści gospodarczej spółkom działającym w sektorze wyścigów będącym beneficjentami: dochód z opłaty przeznaczony na finansowanie na poziomie 8 % wartości zakładów na wyścigi konne *online* jest znacznie niższy od kosztów realizacji obowiązków świadczenia usługi publicznej⁽²³⁾ ponoszonych przez spółki dominujące działające w sektorze wyścigów.

(64) Ponadto środek nie wpływa na wymianę handlową oraz nie zakłóca ani nie może zakłócać konkurencji, ponieważ nie istnieje właściwie rynek wyścigów konnych, który mógłby być przedmiotem takiego naruszenia konkurencji, a jedynie rynek zakładów na wyścigi konne.

(65) Nawet gdyby Komisja uznała, że istnieje rynek wyścigów konnych, spółki działające w sektorze wyścigów będące beneficjentami środka nie konkurowałyby ze spółkami działającymi w sektorze wyścigów z pozostałych państw członkowskich, ponieważ spółki działające w sektorze wyścigów koordynują swoją działalność na poziomie europejskim, a nawet światowym w celu uniknięcia takiej konkurencji, organizując na przykład wyścigi w różnych terminach.

(66) Z drugiej strony, gdyby Komisja rozszerzyła swoją analizę na rynek zakładów na wyścigi konne, to w związku z faktem, że środek nie wprowadza dyskryminacji między operatorami zakładów, nie mógłby on również zakłócać konkurencji na tym rynku.

⁽²³⁾ Określonych w ustawie z 1891 r. i w dekrete nr 2010-1314 z dnia 2 listopada 2010 r.

- (67) Ponadto niektóre zainteresowane strony wysunęły również argument, że działalność spółek działających w sektorze wyścigów jest ze względu na swój charakter lokalna, nie może zatem wpływać na handel między państwami członkowskimi.

6.1.3. *Określenie usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym*

- (68) Niektóre zainteresowane strony podkreślały swobodę uznania przysługującą państwom członkowskim przy określaniu i organizacji usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym.
- (69) Wyjaśniły również, że uznanie działalności spółek działających w sektorze wyścigów za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym jest uzasadnione aspektami historycznymi, kulturowymi i ekonomicznymi francuskiego sektora hodowli koni. Organizacja wyścigów związana jest z kwestiami dotyczącymi porządku publicznego i z wolą utrzymania dziedzictwa kulturowego, genetycznego i szczególnego *know-how* w kontekście zagospodarowania przestrzennego. Ponadto organizacja wyścigów ma również wymiar sportowy.
- (70) Niektóre zainteresowane strony twierdziły również, że wyścigi konne stanowią działalność strukturalnie deficytową, która, aby mogła istnieć, musi opierać się na bezzwrotnym udziale finansowym właścicieli, jak również na sieci 6 000 wolontariuszy. Rynek nie mógłby więc zapewnić zadowalającej oferty wyścigów konnych, w związku z czym uznanie działalności spółek działających w sektorze wyścigów za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym jest uzasadnione.

6.1.4. *Zgodność z art. 106 ust. 2 TFUE*

- (71) Niektóre zainteresowane strony twierdziły, że gdyby zamierzano uznać, że środek stanowi pomoc państwa, byłby on zgodny z zasadami regulującymi finansowanie usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym.
- (72) Wszystkie środki spółek dominujących działających w sektorze wyścigów są zatem przeznaczone na realizację misji świadczenia strukturalnie deficytowej usługi publicznej i wszelka nadmierna rekompensata mogąca wpłynąć na działalność konkurencyjną jest z natury rzeczy wykluczona. Kwota zgromadzona z opłat jest zresztą stosunkowo marginalna w porównaniu z całkowitą kwotą opłat ponoszonych przez spółki działające w sektorze wyścigów z tytułu realizacji powierzonej im usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym.

6.1.5. *Zgodność z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE*

- (73) Niektóre zainteresowane strony podniosły, że zadania powierzone spółkom działającym w sektorze wyścigów służą wspieraniu i rozwojowi hodowli koni, która stanowi sektor gospodarki w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.
- (74) Wobec faktu, że sektor hodowli koni nie wykazuje długoterminowej rentowności, wyścigi konne nie mogłyby się odbywać. Istnieje zatem bezpośredni związek między opłatą i organizacją wyścigów konnych. Ponieważ wszystkie koszty spółek działających w sektorze wyścigów służą organizacji wyścigów i przynoszą w związku z tym korzyści wszystkim operatorom zakładów na wyścigi

konne, możliwe byłoby również, według zainteresowanych stron, w podejściu opartym na art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, zatwierdzenie finansowania z opłaty parafiskalnej działalności prowadzonej we wspólnym interesie. W takim podejściu należy uwzględnić wszystkie koszty spółek działających w sektorze wyścigów, co uzasadniałoby stawkę 8 % proponowaną przez władze francuskie w przypadku zgłoszonego środka, jak również przewidywane warunki zmiany tej stawki.

6.1.6. *Zgodność opłaty z zasadą swobody świadczenia usług*

- (75) Opłata, która byłaby nakładana w sposób niedyskryminujący na wszystkich operatorów zakładów na wyścigi konne *online*, w tym PMU, nie mogłaby w żaden sposób naruszać zasady swobody świadczenia usług w rozumieniu art. 56 TFUE lub zasady niedyskryminacji określonej w art. 110 TFUE.

6.2. **Uwagi zainteresowanych stron przeciwnych zgłoszonemu środkowi**

- (76) Przeciwnie środkowi były dwie zainteresowane strony, w tym jedno stowarzyszenie i podmiot, który chciał pozostać anonimowy. Główne argumenty zainteresowanych stron przeciwnych zgłoszonemu środkowi przedstawiono poniżej.

6.2.1. *Istnienie pomocy państwa*

- (77) Zainteresowane strony podkreśliły, że specyfikacja, załączona do dekretu nr 2010-1314 z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie obowiązków świadczenia usługi publicznej nałożonych na spółki działające w sektorze wyścigów i warunków działania spółek dominujących działających w sektorze wyścigów, stanowi, że spółki działające w sektorze wyścigów muszą zapewnić, aby francuskie wyścigi zachowały taki sam poziom atrakcyjności co wyścigi organizowane w pozostałych państwach członkowskich. Przepis ten potwierdza wpływ środka na wymianę handlową między państwami członkowskimi i możliwość zakłócenia konkurencji na tym poziomie.
- (78) W związku z faktem, że PMU jest grupą interesów gospodarczych, podmiot ten jest jedynie emanacją spółek działających w sektorze wyścigów, które są jednocześnie operatorami zakładów i organizatorami wyścigów konnych. Rozróżnianie wspomnianych dwóch działalności jest sztuczne. W konsekwencji opłata jest równoznaczna z nałożeniem na operatorów zakładów *online* obowiązku finansowania ich konkurentów, co stanowi oczywiste zakłócenie konkurencji między operatorami zakładów na wyścigi konne.

6.2.2. *Oczywisty błąd w ocenie nowej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym*

- (79) Według zainteresowanych stron władze francuskie popełniły oczywisty błąd, uznając działalność spółek działających w sektorze wyścigów za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym.
- (80) W szczególności nie zorganizowano żadnej debaty krajowej poprzedzającej wprowadzenie tej usługi świadczonej w ogólnym interesie gospodarczym ani nie przedstawiono szczegółowego uzasadnienia przez Radę Stanu konieczności jej wprowadzenia.

- (81) Przeciwnie, w przeszłości Rada Stanu kilkakrotnie wyraźnie stwierdziła, że organizacja wyścigów nie jest usługą świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym⁽²⁴⁾ oraz że, ogólniej rzecz ujmując, Francja przed ponad stu laty dokonała wyboru struktury organizacyjnej sektora wyścigów konnych, która nie obejmuje żadnego elementu usługi publicznej.
- (82) Według zainteresowanych stron otwarcie rynku gier *online* miało pozwolić na przypisanie ekspansjonistycznej – i dość sprzecznej – polityce handlowej PMU pojęcia interesu ogólnego i usługi publicznej, umożliwiając mu w szczególności zróżnicowanie działalności w kierunku zakładów sportowych i pokera *online*.
- 6.2.3. *Konieczność środka*
- (83) Zainteresowane strony wyraziły wątpliwości dotyczące ryzyka, wspomnianego przez władze francuskie w celu uzasadnienia środka, obniżenia dochodów PMU, które mogłyby wynikać z konkurencyjnej działalności pozostałych operatorów zakładów na wyścigi konne lub z wchłonięcia zakładów na wyścigi konne przez zakłady sportowe.
- (84) Uważają one, że wspomniane ryzyko nie jest istotne, ponieważ:
- w 2010 r. obroty internetowe PMU wzrosły o 39 % ogółem i o 10 % w przypadku zakładów na wyścigi konne *online*. Dzięki otwarciu na konkurencję PMU mogło zaangażować się w działalność związaną z pokerem *online* i z zakładami sportowymi, rozszerzając tym samym swoją bazę klientów. W 2010 r. jego zysk wzrósł o 18 %;
  - według francuskiego organu ds. konkurencji PMU dominuje na rynku zakładów na wyścigi konne *online*, posiadając 85 % udziałów w rynku i ma w znacznym stopniu dominującą pozycję, jeżeli włączy się monopol zakładów tradycyjnych. Jest również liderem, jeżeli uwzględni się zakłady sportowe przy udziale w rynku wynoszącym 40 % – 55 %;
  - nie zachodzi substytucyjność między zakładami sportowymi i zakładami na wyścigi konne, ponieważ wymagana wiedza specjalistyczna, kategorie wiekowe i dochody graczy oraz oferta zakładów ze strony operatorów znacznie się różnią.
- (85) Ponadto nie wykazano konieczności środka, ponieważ monopol PMU w zakresie zakładów tradycyjnych umożliwia mu:
- oferowanie graczom wyższego wskaźnika redystrybucji zakładów, poprzez wygrane graczy, niż mogą oferować operatorzy zakładów *online*;
  - korzystanie z jego sieci 10 000 punktów sprzedaży i z dochodów generowanych przez tę sieć w celu finansowania i promowania jego działalności w internecie.
- 6.2.4. *Poziom opłaty parafiskalnej i obliczanie finansowanych wydatków*
- (86) Zainteresowane strony twierdziły, że skoro władze francuskie nie przedstawiły przejrzystego budżetu wydatków, które mają być finansowane, opłata przeznaczona na finansowanie nie ma na celu pokrycia kosztów misji świadczenia usługi publicznej. Ponadto z opłaty finansowana będzie działalność, która nie przynosiłaby bezpośrednich korzyści organizatorom zakładów na wyścigi konne *online*.
- (87) Nawet gdyby można było uzasadnić wprowadzenie takiej opłaty, zaproponowana przez władze francuskie stawka wynosząca 8 % byłaby nieproporcjonalna w porównaniu ze stawką opłaty z tytułu zakładów uiszczanej przez operatora zakładów sportowych na rzecz federacji sportowych, która wynosi około 1 % kwoty zakładów.
- 6.2.5. *Dyskryminacja oparta na pochodzeniu koni*
- (88) Niektóre zainteresowane strony podkreśliły, że wśród premii i dodatków rozdzielanych przez PMU niektóre premie przyznawane hodowcom były zarezerwowane dla koni urodzonych we Francji. Taka sytuacja stanowi naruszenie zasady niedyskryminacji określonej w art. 110 TFUE.
- 6.2.6. *Dodatkowe środki*
- (89) Zainteresowana strona wskazała na inne środki, z których korzystało PMU:
- środek przejściowy polegający na pobieraniu opłaty w wysokości 8 % wartości zakładów *online*, w połączeniu ze zmniejszeniem stawki opłaty za wszystkie zakłady na wyścigi konne, zarówno tradycyjne, jak i *online*, stawia PMU w uprzywilejowanej sytuacji i stanowi obejście skutków decyzji o wszczęciu postępowania podjętej przez Komisję. Podczas gdy operatorzy zakładów *online*, w tym PMU w zakresie swojej działalności w internecie, uiszczają opłatę w wysokości 8 %, PMU nie uiszcza opłaty za swoją działalność tradycyjną. Ponadto PMU korzysta w większym stopniu niż pozostali operatorzy z obniżenia stawki opłaty o 1,1 % z powodu rozmiaru działalności w zakresie organizacji zakładów tradycyjnych;
  - PMU i spółki działające w sektorze wyścigów są zwolnione z podatków dochodowych;
  - francuski organ ds. konkurencji zwrócił uwagę na kilka praktyk PMU, które mogłyby stanowić nadużycie pozycji dominującej⁽²⁵⁾. Chodzi między

⁽²⁴⁾ Na przykład: orzeczenie Rady Stanu w sprawie nr 141204, w dniu 9 lutego 1979 r.: „Zarówno z przepisów ustawy z dnia 2 czerwca 1891 r., jak i z uregulowań mających zastosowanie do zakładów wzajemnych wynika, że spółkom działającym w sektorze wyścigów, w zakresie w jakim mają obowiązek organizacji wyścigów i zakładów wzajemnych, nie powierzono misji świadczenia usługi publicznej i mają one charakter osób prawnych prawa prywatnego podlegających kontroli władzy publicznej”.

⁽²⁵⁾ Opinia organu ds. konkurencji z dnia 20 stycznia 2011 r. w sprawie sektora gier hazardowych i losowych *online*.

innymi o stosowanie przez PMU tej samej marki (marki PMU) zarówno w przypadku działalności monopolistycznej, jak i działalności prowadzonej na zasadach konkurencji, stosowanie niektórych nazw rodzajowych (*tiercé, trio...*) w celu określenia niektórych rodzajów zakładów oraz stworzenie karty PMU, która pozwala gromadzić dane dotyczące klientów zawierających zakłady tradycyjne. Dane te mogą następnie zostać wykorzystane w celu przyciągnięcia klientów do zakładów *online*.

- (90) Należy zauważyć, że niniejsza decyzja dotyczy wyłącznie zgodności zgłoszonego przez Francję środka na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów. Nie wpływa ona w żaden sposób na przyszłe stanowisko Komisji dotyczące dodatkowych zarzutów wspomnianych w motywie (89) powyżej.

7. UWAGI FRANCJI DOTYCZĄCE UWAG ZAINTERESOWANYCH STRON

- (91) Francja odniosła się do uwag zainteresowanych stron w dniu 4 kwietnia 2011 r. W swoich uwagach władze francuskie odsyłają głównie do uwag, które przekazały w dniu 18 stycznia 2011 r.
- (92) Władze francuskie podkreśliły jednak następujące kwestie:
- w 2010 r. PMU straciło około 15 % swoich udziałów w rynku *online*, co dowodzi realności ryzyka utraty dochodów przez sektor hodowli koni;
  - opinia organu ds. konkurencji nie ma związku z prowadzoną sprawą;
  - polityka Francji w dziedzinie gier hazardowych i losowych odnosi się głównie do celów porządku społecznego i porządku publicznego, a nie do celów gospodarczych lub komercyjnych.

8. ZMIANA ZGŁOSZENIA PRZEZ FRANCJĘ

- (93) W dniu 29 kwietnia 2013 r. władze francuskie przedłożyły Komisji zmianę pierwotnego zgłoszenia. Władze francuskie przewidywały, że rozwiązanie wprowadzone w tym zmienionym zgłoszeniu mogłoby zostać wdrożone począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r., pod warunkiem uprzedniego uzyskania zezwolenia od Komisji.
- (94) Władze francuskie zobowiązały się również dostarczyć Komisji sprawozdanie dotyczące wdrażania nowego rozwiązania, dwa lata po wejściu w życie środków przewidzianych na dzień 1 stycznia 2014 r.

8.1. Opis nowego rozwiązania

- (95) Władze francuskie nie przedstawiają już środka finansowania wyścigów konnych jako rekompensaty za świadczenie usługi publicznej powierzonej spółkom działającym w sektorze wyścigów. W związku z tym wskutek zmienionego zgłoszenia bezprzedmiotowe stają się wątpliwości wyrażone przez Komisję w odniesieniu do uznania działalności spółki działającej w sektorze wyścigów za usługę świadczoną w ogólnym interesie gospodarczym oraz do możliwości zezwolenia na stosowanie środka na podstawie art. 106 ust. 2 TFUE.
- (96) Nowe rozwiązanie przedstawiono jako pomoc dla określonego sektora gospodarki, a mianowicie sektora hodowli koni, ustanowioną na podstawie wspólnego interesu, jaki PMU i konkurujący operatorzy zakładów na wyścigi konne *online* wiążą z organizacją wyścigów konnych, na które zawiera się zakłady.
- (97) W związku z tym poziom opłaty, która ma być pobierana od wszystkich operatorów zakładów na wyścigi konne *online*, oblicza się, uwzględniając jedynie koszty związane z organizacją wyścigów, które przynoszą korzyści również wszystkim operatorom zakładów na wyścigi konne *online* (zwane dalej „kosztami realizacji wspólnego interesu”).
- (98) W porównaniu ze środkiem przewidzianym w pierwotnym zgłoszeniu nowe rozwiązanie zmniejsza poziom kosztów, które muszą być finansowane z dochodów generowanych z opłaty parafiskalnej. Władze francuskie obliczyły, że stawka opłaty będzie wynosiła co najmniej 5,6 % (obliczenia na 2012 r. na podstawie danych finansowych za 2010 r.), podczas gdy na podstawie rozwiązania przewidzianego w pierwotnym zgłoszeniu mogłaby ona wynosić 8 % (zob. motyw (113)).

8.2. Wyścigi premium i wyścigi inne niż premium

- (99) W celu określenia kosztów realizacji wspólnego interesu (zob. motyw (97)) władze francuskie wprowadzają rozróżnienie między wyścigami premium (umożliwiającymi zawieranie zakładów⁽²⁶⁾) i wyścigami innymi niż premium (na które nie ma zakładów).
- (100) Ponieważ zakłady, a w szczególności zakłady *online* występują tylko w przypadku wyścigów premium, władze francuskie uważają, że logiczne jest utożsamienie kosztów realizacji wspólnego interesu z kosztami związanymi z organizacją wyścigów premium.
- (101) Władze francuskie stosują współczynnik koni uczestniczących w wyścigach premium w celu rozdzielenia niektórych kosztów stałych spółek dominujących działających w sektorze wyścigów między wyścigi premium i inne niż premium. Podział w odniesieniu do każdej spółki dominującej działającej w sektorze wyścigów opisano w tabeli 2 poniżej:

⁽²⁶⁾ W przypadku wyścigów premium zawierane są zakłady *online*, ale także zakłady tradycyjne w sieci sprzedaży PMU.

Tabela 2

Liczba koni startujących w wyścigach premium i innych niż premium

	Cheval français (wyścigi klusaków)	France Galop (wyścigi płaskie i z przeszkodami)
Wszystkie startujące konie	150 822	77 304
Liczba koni startujących w wyścigach premium	58 112 (38,5 %)	48 027 (62 %)
Liczba koni startujących w wyścigach innych niż premium	92 170 (61,5 %)	29 277 (38 %)

8.3. Określenie kosztów realizacji wspólnego interesu i obliczenie stawki opłaty**8.3.1. Określenie kosztów realizacji wspólnego interesu**

- (102) Koszty realizacji wspólnego interesu określone przez władze francuskie na podstawie danych finansowych za 2010 r. przedstawiono poniżej z podziałem na kategorie kosztów.

8.3.2. Zachęty

- (103) Zachęty (493 mln EUR w 2010 r.) polegają na rozdzielaniu przez spółki dominujące działające w sektorze wyścigów premii i dodatków należnych hodowcom, właścicielom i jeźdźcom powiązanim z końmi zgłoszonymi do wyścigów przez spółki działające w sektorze wyścigów. Władze francuskie proponują włączyć do kosztów realizacji wspólnego interesu zachęty odpowiadające wyścigom premium. Ponadto proponują one wyłączyć premie wypłacane właścicielom koni uczestniczących w wyścigach płaskich, które są zarezerwowane dla koni urodzonych lub hodowanych we Francji, w następstwie zastrzeżeń wyrażonych przez Komisję dotyczących zgodności opłaty z zasadami niedyskryminacji i swobody świadczenia usług, jeżeli premie zarezerwowane dla koni urodzonych lub hodowanych we Francji były finansowane z opłaty parafiskalnej (zob. motywy (151)-(156)). Ostatecznie władze francuskie proponują zatem pozostawić 321 mln EUR kosztów realizacji wspólnego interesu w tej kategorii (czyli około 65 % wszystkich zachęt przyznanych przez spółki dominujące działające w sektorze wyścigów).

8.3.3. Koszty organizacyjne ponoszone przez spółki dominujące działające w sektorze wyścigów

- (104) Koszty organizacyjne spółek dominujących działających w sektorze wyścigów ([...] (*) EUR w 2010 r.) obejmują koszty operacyjne ich siedziby, koszty personelu i marketingu, koszty operacyjne i koszty personelu ich torów wyścigów konnych oraz koszty amortyzacji związane z utrzymaniem i budową torów wyścigów konnych.

- (105) Władze francuskie uwzględniają te koszty w obliczeniu kosztów realizacji wspólnego interesu jedynie wówczas, gdy możliwe jest ich przypisanie do organizacji wyścigów premium. Pewne koszty, które ze względu na swój charakter przynoszą korzyści jedynie spółkom działającym w sektorze wyścigów (koszty marketingu) są w całości wyłączone, a inne, jak koszty ponoszone przez centralę, są rozdzielane w oparciu o współczynnik koni startujących w wyścigach premium. Ostatecznie władze francuskie pozostawiają w tej kategorii [...] EUR kosztów realizacji wspólnego interesu (czyli około [...] % całkowitych kosztów organizacyjnych spółek dominujących działających w sektorze wyścigów).

8.3.4. Koszty organizacyjne ponoszone przez spółki działające w sektorze wyścigów w regionach

- (106) Całkowite koszty poniesione w 2010 r. przez 230 spółek działających w sektorze wyścigów w regionach na organizację wyścigów wyniosły [...] EUR. Władze francuskie włączają do kosztów realizacji wspólnego interesu jedynie kwotę [...] EUR (czyli około [...] całkowitych kosztów organizacyjnych ponoszonych przez spółki działające w sektorze wyścigów w regionach) odpowiadającą kosztom związanym z wyścigami premium organizowanymi przez 49 z nich.

8.3.5. Koszty rejestracji i transmisji obrazu z wyścigów

- (107) Spółki dominujące działające w sektorze wyścigów finansują rejestrację i transmisję obrazu z wyścigów premium na żywo udostępnianych operatorom gier *online*. Obraz pozwala w szczególności kontrolować wyniki wyścigów w momencie przybycia na metę. Władze francuskie uważają, że obraz, który dotyczy jedynie wyścigów premium, przynosi korzyści wszystkim operatorom gier *online*. W przypadku jego braku doszłoby bowiem do znacznego zmniejszenia kwot zakładów. Władze francuskie w obliczeniu kosztów realizacji wspólnego interesu uwzględniają zatem całkowity koszt rejestracji i transmisji obrazu z wyścigów premium, tj. kwotę [...] EUR w 2010 r.

- (108) Inne koszty promowania sektora hodowli koni, w szczególności za pośrednictwem kanałów telewizyjnych, nie są natomiast uwzględniane w kosztach realizacji wspólnego interesu⁽²⁷⁾. Należy zauważyć, że koszty związane z rejestracją i transmisją obrazu z wyścigów nie były włączone do pierwotnie zgłoszonych kosztów usługi publicznej.

8.3.6. Zwalczanie dopingu

- (109) Zwalczanie dopingu, które dotyczy wyścigów premium, ma zasadnicze znaczenie dla organizacji wyścigów wysokiej jakości oraz dla zapewnienia uczciwości operacji związanych z zakładami na wyścigi konne. Władze francuskie włączają zatem sumę wspomnianych kosztów, tj. kwotę [...] EUR w 2010 r., do kosztów realizacji wspólnego interesu.

(*) Informacje poufne

⁽²⁷⁾ W szczególności koszty związane z programem telewizyjnym „la minute hippique” na kanale France 3.

8.3.7. Szkolenia i działania społeczne

- (110) Całkowite koszty szkoleń wysoko wykwalifikowanej siły roboczej przeznaczonej do pracy w świecie wyścigów konnych (jeźdźcy w wyścigach kłusaków w sulkach, jeźdźcy, stajenni itd...) w 2010 r. wyniosły [...] EUR. Władze francuskie w kosztach realizacji wspólnego interesu uwzględniają kwotę [...] EUR, co odpowiada udziałowi wyścigów premium.

8.3.8. Dochody spółek działających w sektorze wyścigów

- (111) Dochody własne spółek działających w sektorze wyścigów (na przykład opłaty za wstęp uiszczane przez widzów) związane z organizacją wyścigów ([...] EUR) odejmuje się od kosztów realizacji wspólnego interesu.

8.3.9. Obliczenie maksymalnej stawki opłaty

- (112) Nowe rozwiązanie przewiduje, że minimalną stawkę opłaty dla roku N oblicza się, dzieląc koszty związane ze wspólnym interesem dla roku N-2 przez całkowitą kwotę zakładów na wyścigi konne *online* i zakładów tradycyjnych dla roku N-2.

$$\text{Opłata (maksymalna)} = \frac{\text{Koszt realizacji wspólnego interesu (rok N - 2)}^{(28)}}{\text{Kwota zakładów na wyścigi konne (rok N - 2)}}$$

- (113) Zastosowanie tego wzoru do 2012 r., na podstawie bazy danych finansowych za 2010 r. (zob. tabela 3 poniżej), prowadzi do maksymalnej stawki wynoszącej 5,6 %, ponieważ uwzględnia całkowite koszty realizacji wspólnego interesu w wysokości 519 mln EUR. Rozwiązanie przewidziane w pierwotnym zgłoszeniu prowadziłoby do stawki 8 % obliczonej na podstawie całkowitych kosztów w wysokości 747 mln EUR.

Tabela 3

Obliczenie stawki opłaty za 2012 r.

	Koszty realizacji wspólnego interesu (2010 r.) (w [...] EUR)	Zgłoszone koszty usługi publicznej (2010 r.) (w [...] EUR)
Zachęty	[...]	[...]
Koszty organizacyjne ponoszone przez spółki dominujące	[...]	[...]
Koszty organizacyjne ponoszone przez spółki regionalne	[...]	[...]
Rejestracja i transmisja obrazu z wyścigów	[...]	[...] (*)
Zwalczanie dopingiu	[...]	[...]
Szkolenia i działania społeczne	[...]	[...]
(a) Całkowite koszty	[...]	[...]
(b) Dochody własne spółek działających w sektorze wyścigów		[...]
(c = a - b) Koszty netto do sfinansowania	519	747
(d) Całkowita kwota zakładów na wyścigi konne, tradycyjnych i <i>online</i>		9 286
(e = c/d) Odpowiadający poziom opłaty	5,6 %	8 %

(*) Kosztów rejestracji i transmisji obrazu z wyścigów nie uwzględniono w obliczeniu pierwotnie zgłoszonych kosztów usługi publicznej.

9. OCENA ŚRODKA

- (114) Jak zauważono w motywie (90), niniejsza decyzja ogranicza się do zbadania zgodności z rynkiem wewnętrznym zgłoszonego przez Francję środka na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów. Jak wskazano w motywie (90), nie wpływa ona w żaden sposób na przyszłe stanowisko Komisji dotyczące ewentualnych dodatkowych środków na rzecz PMU lub spółek działających w sektorze wyścigów ujawnionych przez niektóre zainteresowane strony i wspomnianych w motywie (89).

⁽²⁸⁾ Punktem odniesienia jest rok N-2 z powodu dostępności danych finansowych niezbędnych do obliczenia stawki opłaty.

9.1. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE

(115) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja ustaliła, że zgłoszony środek stanowi pomoc państwa⁽²⁹⁾ w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE. Władze francuskie nie zakwestionowały nigdy wspomnianego wniosku, ani uznania środka za pomoc państwa w następstwie zmiany zgłoszenia z dnia 29 kwietnia 2013 r.

(116) Poniżej przedstawiono jednak elementy uzasadniające uznanie środka za pomoc państwa z uwzględnieniem także uwag niektórych zainteresowanych stron.

9.1.1. Zasoby państwowe

(117) Zgodnie z praktyką Komisji i orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pojęcie zasobów państwowych w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE obejmuje wszystkie środki pieniężne, które organy publiczne mogą przeznaczyć na wsparcie podmiotów gospodarczych, niezależnie od tego, czy środki te wchodzą na stałe w skład majątku wspomnianych organów publicznych. W związku z tym nawet jeśli kwoty odpowiadające rozważanemu środkowi nie są stale w posiadaniu organów publicznych, to fakt, że stale znajdują się pod kontrolą publiczną, a zatem w dyspozycji właściwych organów krajowych, wystarczy, aby mogły zostać uznane za zasoby państwowe⁽³⁰⁾. Również pierwotnie prywatny charakter zasobów nie stoi na przeszkodzie, by uznać je za zasoby państwowe w rozumieniu wspomnianego postanowienia⁽³¹⁾.

(118) Zgodnie z orzecznictwem sam fakt, że system subwencji, z którego korzystają niektóre podmioty gospodarcze danego sektora, jest finansowany w całości lub w części z wkładów narzuconych przez organ publiczny i pobieranych od danych podmiotów gospodarczych, nie powoduje pozbawienia tego systemu jego charakteru pomocy państwa⁽³²⁾.

(119) W przedmiotowym przypadku opłata od zakładów na wyścigi konne *online* została wprowadzona przepisami krajowymi (ustawą z dnia 12 maja 2010 r.) w sposób wiążący oraz przeznaczona na mocy tych samych przepisów dla spółek działających w sektorze wyścigów, które są beneficjentami środka. Jest ona zatem finansowana przy użyciu zasobów państwowych.

9.1.2. Korzyść

(120) Zgłoszony środek, który przeznacza dochody z opłaty parafiskalnej pobieranej od zakładów na wyścigi konne *online* na finansowanie działań, które są obecnie finanso-

wane przez spółki działające w sektorze wyścigów z ich własnych dochodów, stwarza a priori korzyść ekonomiczną dla spółek działających w sektorze wyścigów. Bieżąca działalność spółek działających w sektorze wyścigów, taka jak organizacja wyścigów konnych, jest w związku z tym częściowo finansowana przy użyciu zasobów państwowych.

(121) Ponadto spółki działające w sektorze wyścigów faktycznie są również operatorami zakładów *online* w związku z ich statusem wspólników PMU. Z racji posiadanego przez PMU statusu grupy interesów gospodarczych PMU jest podmiotem o przejrzystej strukturze. W związku z tym dochody uzyskiwane przez PMU z działalności polegającej na przyjmowaniu zakładów na wyścigi konne przekazywane są spółkom działającym w sektorze wyścigów, które finansują jednocześnie rozwój PMU i organizację wyścigów z dochodów uzyskiwanych z zakładów za wyścigi konne. Ponadto jedynie te spółki działające w sektorze wyścigów są w stanie dokonywać znacznych inwestycji na rzecz rozwoju działań właściwych dla PMU, jeżeli jest to konieczne.

(122) Pośrednim skutkiem środka, który ma na celu zagwarantowanie spółkom działającym w sektorze wyścigów pewnego poziomu dochodów w przypadku ewentualnego ograniczenia działalności PMU spowodowanego otwarciem rynku zakładów na wyścigi konne *online* na konkurencję, jest zatem ochrona i wzmocnienie pozycji PMU na tym samym rynku.

9.1.3. Selektywność

(123) W zakresie, w jakim dochód z opłaty parafiskalnej pobieranej od operatorów zakładów na wyścigi konne *online* jest przekazywany głównie spółkom działającym w sektorze wyścigów będącymi członkami PMU, środek ten jest wyraźnie selektywny.

9.1.4. Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową

(124) Wpływ na wymianę handlową i zakłócenie konkurencji muszą zostać ocenione pod kątem działalności w zakresie organizacji wyścigów, ale także działalności w zakresie przyjmowania zakładów.

(125) W komunikacie 97/C 163/03 w sprawie domniemanej pomocy przyznanej spółkom działającym w sektorze wyścigów i PMU⁽³³⁾ Komisja uznała, że istnieje wspólnotowy rynek zakładów na wyścigi konne, że przyjmowanie zakładów na wyścigi konne jest przedmiotem wewnątrzspółnotowej wymiany handlowej i że przedsiębiorstwa, które przyjmują wspomniane zakłady konkurują ze sobą.

(126) Opłata, która przynosi korzyści jedynie spółkom działającym w sektorze wyścigów posiadającym zezwolenie francuskiego Ministerstwa Rolnictwa, może ze względu na swój charakter zakłócać konkurencję na rynku operatorów zakładów na wyścigi konne i organizacji wyścigów, na którym prowadzą zintegrowaną działalność spółki działające w sektorze wyścigów.

⁽²⁹⁾ Zob. motyw 79 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽³⁰⁾ Wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2000 r. w sprawie C-83/98 P Francja przeciwko Ladbrooke Racing i Komisji, Rec. s. I-3271, pkt 50 i wyrok Trybunału z dnia 16 maja 2002 r. w sprawie C-482/99 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. I-4397, pkt 37.

⁽³¹⁾ Wyrok Sądu z dnia 12 grudnia 1996 r. w sprawie T-358/94 Air France przeciwko Komisji, Rec. s. II-2109, pkt 63-65 i wyrok Sądu z dnia 27 września 2012 r. w sprawie T-243/09 Fedecom przeciwko Komisji, nieopublikowany w Zbiorze, pkt 48.

⁽³²⁾ Wyrok Trybunału z dnia 22 marca 1977 r. w sprawie 78/76 Steinike i Weinlig, Rec. s. 595, pkt 22; wyrok Trybunału z dnia 11 listopada 1987 r. w sprawie 259/85 Francja przeciwko Komisji, Rec. s. 4393, pkt 23 i ww. wyrok Sądu w sprawie Fedecom przeciwko Komisji, pkt 49. Zob. też, podobnie, wyrok Trybunału z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 Włochy przeciwko Komisji, Rec. s. 709, pkt 27 i 35.

⁽³³⁾ Str. 4 komunikatu o numerze referencyjnym 97/C 163/03 w sprawie C-4/97 (ex NN35/93): Komunikat Komisji na podstawie art. 93 ust. 2 traktatu skierowany do państw członkowskich i innych zainteresowanych stron w sprawie domniemanej pomocy, którą Francja przyznała spółkom działającym w sektorze wyścigów, PMU i PMH.

- (127) Warto ponadto zauważyć, że dekret nr 2010-1314 z dnia 2 listopada 2010 r. w sprawie obowiązków świadczenia usługi publicznej nałożonych na spółki działające w sektorze wyścigów konnych i warunków działania spółek dominujących działających w sektorze wyścigów przewiduje, że spółki działające w sektorze wyścigów „zapewniają utrzymanie atrakcyjności francuskich zawodów w stosunku do zawodów organizowanych na porównywanym poziomie za granicą w celu zachęcania do udziału w tych zawodach najlepszych podmiotów”.
- (128) Pozwalając utrzymać wysoki poziom premii⁽³⁴⁾, czego skutkiem jest lojalność zapewniająca udział najlepszych koni (i unikanie na przykład ich sprzedaży za granicę), przyciąganie graczy i maksymalizacja dochodów spółek działających w sektorze wyścigów z zakładów w porównaniu z zakładami na wyścigi organizowane przez inne europejskie spółki działające w sektorze wyścigów, środek zgłoszony przez władze francuskie może zakłócać konkurencję między spółkami działającymi w sektorze wyścigów w różnych państwach członkowskich.
- (129) Można również zauważyć, że zakłady na wyścigi odbywające się we Francji są prowadzone przez operatorów zakładów z innych państw członkowskich⁽³⁵⁾. Środek na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów może zatem wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

9.2. Zgodność środka z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE

- (130) Komisja uważa, że zgłoszony środek można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie odstępstwa przewidzianego w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, poprzez które zezwala się na „pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.
- (131) Na podstawie wspomnianego artykułu Komisja uznała za zgodne z rynkiem wewnętrznym kilka przypadków pomocy mającej na celu finansowanie, przy pomocy opłaty parafiskalnej pobieranej od przedsiębiorstw z danego sektora, działań zbiorowych prowadzonych na rzecz całego sektora, ponieważ wspomniane środki miały na celu rozpowszechnianie postępu technicznego,

poprawę jakości, konkurencyjności i wydajności przedsiębiorstw oraz dostosowanie ich do potrzeb rynku⁽³⁶⁾.

- (132) Nowe rozwiązanie zgłoszone przez władze francuskie spełnia warunki tego podejścia: środek stanowi pomoc dla sektora hodowli koni, który przynosi korzyści wszystkim operatorom zakładów na wyścigi konne online objętym opłatą. W związku z tym zasadniczym elementem, który należy sprawdzić w celu stwierdzenia ewentualnej zgodności pomocy jest to, czy koszty finansowane z opłaty są kosztami realizacji wspólnego interesu. Ponadto, z powodu ścisłego związku opłaty parafiskalnej z pomocą dla spółek działających w sektorze wyścigów⁽³⁷⁾, w decyzji o wszczęciu postępowania przypomniano, że dokonanie oceny zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym jest niemożliwe bez sprawdzenia zgodności opłaty z zasadą swobody świadczenia usług określoną w art. 56 TFUE i z zasadą niedyskryminacji określoną w art. 110 TFUE⁽³⁸⁾.
- (133) Zgodnie z podejściem określonym w motywie (131) Komisja uważa, że obowiązujące obecnie wytyczne dotyczące stosowania art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE nie obejmują zgłoszonego środka, lecz możliwe jest wydanie zezwolenia na ten środek bezpośrednio na podstawie wspomnianego postanowienia Traktatu. W celu określenia, czy środek pomocy jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE Komisja porównuje pozytywne skutki środka (osiągnięcie celu będącego przedmiotem wspólnego interesu) oraz jego ewentualne skutki negatywne (zakłócenie wymiany handlowej i konkurencji)⁽³⁹⁾. Badanie środka przeprowadza się trzyletowo na podstawie następujących pytań:
1. Czy środek pomocy zmierza do realizacji jasno określonego celu będącego przedmiotem wspólnego interesu?
  2. W przypadku odpowiedzi twierdzącej, czy środek pomocy stanowi odpowiedni instrument realizacji celu będącego przedmiotem wspólnego interesu? W tym względzie należy zbadać następujące kwestie:
    - a) czy pomoc stanowi właściwy instrument, czy też istnieją inne lub bardziej odpowiednie instrumenty?
    - b) czy w przypadku pomocy występuje efekt zachęty?
    - c) czy pomoc jest proporcjonalna do zamierzonych celów?

⁽³⁴⁾ Władze francuskie wskazały, że poziom premii i dodatków rozdzielanych we Francji przekracza średnią europejską.

⁽³⁵⁾ Dyrektor generalny PMU Philippe Germond wskazuje w szczególności w artykule w Les Echos, że „rozpowszechnianie francuskich wyścigów przez zagranicznych operatorów zakładów odnotowało znaczny wzrost, osiągając + 20 % w 2010 r.”. W tym samym artykule porusza on również kwestię istotnych umów zawartych między PMU i operatorem greckim, jak również porozumienia zawartego w Belgii z Ladbrokes dotyczącego dystrybucji jego zakładów wzajemnych.

⁽³⁶⁾ Kilka przykładów zaczerpniętych z praktyki Komisji: pomoc nr 472/2000 – opłata parafiskalna pobierana w celu finansowania działań zbiorowych prowadzonych przez Comité Interprofessionnel de Développement des Industries du Cuir, de la Maroquinerie et de la Chaussure (międzybranżowy komitet ds. rozwoju przemysłu skórzanego, wyrobów ze skóry i obuwniczego) na rzecz tego sektora. Pomoc nr 163/2002: opłata parafiskalna pobierana w celu finansowania działań zbiorowych Bureau National Interprofessionnel du Cognac (międzybranżowy krajowy komitet ds. koniaku) na rzecz tego sektora. Pomoc nr 496/2000: opłata parafiskalna od produktów zegarmistrzowskich, jubilerskich i wyrobów ze srebra i złota pobierana w celu finansowania działań zbiorowych Comité professionnel de développement de l'horlogerie, de la bijouterie; de la joaillerie et de l'orfèvrerie (komitet zawodowy ds. rozwoju produktów zegarmistrzowskich, jubilerskich i wyrobów ze srebra i złota) i Centre technique de l'industrie horlogère (centrum techniczne przemysłu zegarmistrzowskiego) na rzecz tego sektora.

⁽³⁷⁾ Wielkość przyznanej pomocy wynika bezpośrednio z dochodów z opłaty.

⁽³⁸⁾ Zob. motyw 57 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽³⁹⁾ Zob. Plan działań w zakresie pomocy państwa – Gorzej i lepiej ukierunkowana pomoc państwa: mapa drogowa reformy pomocy państwa na lata 2005 – 2009, COM(2005) 107 final, pkt 19 i 20.

3. Czy zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową są ograniczone do takiego stopnia, że ogólny wpływ środka jest pozytywny?

9.2.1. Cel będący przedmiotem wspólnego interesu

(134) Dzieląc sprawiedliwie ciężar finansowania wyścigów konnych, na które zawierane są zakłady, między różnych operatorów zakładów na wyścigi konne *online*, środek umożliwia uczciwą konkurencję między wspomnianymi operatorami na nowym zliberalizowanym rynku zakładów na wyścigi konne *online*. W związku z tym środek przyczynia się również do osiągnięcia celu liberalizacji sektora gier *online* zgodnie z zasadą swobody świadczenia usług wewnątrz Unii zawartą w art. 56 TFUE.

(135) Liberalizacja gier *online* we Francji jest zgodna z celem zielonej księgi Komisji Europejskiej z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie „gier hazardowych oferowanych w Internecie w obrębie rynku wewnętrznego”, polegającym na przyczynianiu się do opracowania w państwach członkowskich ram prawnych dla gier *online* oraz zapewnianiu wszystkim zainteresowanym stronom większej pewności prawa⁽⁴⁰⁾.

(136) Liberalizacja gier *online* we Francji jest również zgodna z celem, podkreślonym w komunikacie Komisji Europejskiej z dnia 23 października 2012 r. w sprawie gier hazardowych *online*, polegającym na przyczynianiu się do wprowadzenia w państwach członkowskich ram regulacyjnych dla gier *online*, a tym samym zwiększeniu przejrzystości prawnej dla wszystkich zainteresowanych stron⁽⁴¹⁾.

(137) Zgłoszony środek sprzyja ponadto racjonalnemu rozwojowi hodowli koni, co również jest celem będącym przedmiotem wspólnego interesu. W motywach dyrektywy Rady 90/428/EWG z dnia 26 czerwca 1990 r. w sprawie handlu zwierzętami z rodziny koniowatych przeznaczonymi do udziału w zawodach oraz ustanawiającej warunki udziału w takich zawodach⁽⁴²⁾ Rada uznaje znaczenie „zapewnienia racjonalnego rozwoju hodowli zwierząt koniowatych” i przypomina, że „hodowlę zwierząt z rodziny koniowatych, a szczególnie koni, zalicza się do sektora rolniczego [i że] stanowi ona źródło dochodów dla części ludności rolniczej”.

(138) Komisja stwierdza zatem, że środek pomocy zgłoszony przez władze francuskie realizuje jasno określone cele będące przedmiotem wspólnego interesu.

9.2.2. Stosowność środka

(139) Środek pomocy uznaje się za niezbędny i proporcjonalny, gdy stanowi właściwy instrument pozwalający osiągnąć określony cel będący przedmiotem wspólnego interesu, gdy posiada efekt zachęty dla beneficjentów pomocy i gdy nie zakłóca konkurencji.

9.2.3. Pomoc stanowi właściwy instrument

(140) Rząd francuski podjął decyzję o liberalizacji rynku zakładów na wyścigi konne *online*. Przed wspomnianą

liberalizacją wyścigi konne były prawie wyłącznie finansowane z dochodów uzyskiwanych z organizacji zakładów na wyścigi konne przez spółki działające w sektorze wyścigów za pośrednictwem PMU. Celem środka pomocy jest podział obciążenia finansowaniem wyścigów konnych między wszystkich operatorów upoważnionych do oferowania zakładów na wyścigi konne *online* na rynku francuskim. Jest on w związku z tym w zupełności odpowiedni, aby zapewnić uczciwą konkurencję między operatorami zakładów na wyścigi konne, uniemożliwiając konkurentom PMU uzyskiwanie udziałów w rynku zakładów *online* bez uczestniczenia w kosztach organizacji wyścigów konnych. W związku z tym środek zapewnia stabilność wyścigów konnych i ich pozytywnych skutków dla hodowli koni i dla całego sektora hodowli koni.

(141) W zielonej księdze w sprawie gier hazardowych oferowanych w internecie w obrębie rynku wewnętrznego z dnia 24 marca 2011 r. Komisja zwraca uwagę, że „cechą charakterystyczną wyścigów konnych, wyróżniającą je spośród innych dyscyplin sportowych, jest to, że przyciągają one przede wszystkim graczy. Tym samym rentowność wyścigów konnych w dużym stopniu zależy od tego, czy odpowiednia część dochodów z hazardu zostanie ponownie w ten sektor zainwestowana (dotyczy to w większym stopniu wyścigów konnych niż innych imprez sportowych)”⁽⁴³⁾.

(142) W związku z powyższym środek zgłoszony przez władze francuskie okazuje się właściwy dla osiągnięcia celu zapewnienia stabilności wyścigów konnych i uczciwej konkurencji na nowym zliberalizowanym rynku zakładów na wyścigi konne *online*.

9.2.4. Efekt zachęty pomocy

(143) W przypadku niewdrożenia środka rozwój konkurencji w sektorze zakładów na wyścigi konne w perspektywie długoterminowej spowodowałby zmniejszenie zasobów spółek działających w sektorze wyścigów, co doprowadziłoby do ograniczenia działalności sektora, a nawet do jej zaniku.

(144) Uwzględniając fakt, że działalność spółek działających w sektorze wyścigów jest finansowana z dochodów z zakładów na wyścigi konne, środek pomocy ma bezpośredni wpływ na zachowanie spółek działających w sektorze wyścigów, zachęcając je do utrzymywania i rozwijania działalności w zakresie organizacji wyścigów konnych.

9.2.5. Proporcjonalność pomocy

(145) Celem środka pomocy jest zapewnienie proporcjonalnego finansowania kosztów związanych bezpośrednio z organizacją wyścigów premium przez operatorów zakładów na wyścigi konne. Mechanizm obliczania stawki opłaty gwarantuje, że całkowita kwota pobierana od zakładów na wyścigi konne *online*, a w związku z tym, pomocy przyznanej spółkom działającym w sektorze wyścigów, nie może przekraczać całkowitej kwoty kosztów realizacji wspólnego interesu.

⁽⁴⁰⁾ Komisja Europejska, Zielona księga w sprawie gier hazardowych oferowanych w Internecie w obrębie rynku wewnętrznego, COM(2011) 128 final, s. 7.

⁽⁴¹⁾ Komisja Europejska, W stronę kompleksowych europejskich ram dla hazardu *online*, COM(2012) 596, s. 4.

⁽⁴²⁾ Dz.U. L 224 z 18.8.1990, s. 60–61.

⁽⁴³⁾ Zielona księga Komisji Europejskiej z dnia 24 marca 2011 r. w sprawie gier hazardowych oferowanych w Internecie w obrębie rynku wewnętrznego [COM(2011) 128 final], zob. s. 35.

(146) Wszystkie pozostałe koszty spółek działających w sektorze wyścigów ponoszą zatem same spółki, niezależnie od faktu, czy chodzi o finansowanie wyścigów innych niż premium czy o koszty mogące przynosić korzyści PMU, ale nie pozostałym operatorom zakładów na wyścigi konne.

(147) W związku z powyższym Komisja uważa, że środek pomocy spełnia kryterium proporcjonalności.

9.2.6. Wpływ na konkurencję i na wymianę handlową między państwami członkowskimi

(148) Pomoc na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów może zakłócać konkurencję między europejskimi operatorami wyścigów konnych, jeżeli nie jest proporcjonalna. Jeżeli środek jest proporcjonalny (zob. motywy (145)-(147)), nie występuje ryzyko, że środek sprzyja w nieproporcjonalny sposób francuskim spółkom działającym w sektorze wyścigów.

(149) Ponadto środek może mieć negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli okazałoby się, że sposób jego finansowania, w omawianym przypadku opłata pobierana od zakładów na wyścigi konne *online*, narusza zasadę swobody świadczenia usług określoną w art. 56 TFUE i zasadę niedyskryminacji określoną w art. 110 TFUE. Na podstawie poniższej analizy Komisja stwierdza brak przedstawionych negatywnych skutków. Środek faktycznie sprzyja konkurencji w ten sposób, że zapewnia uczciwą konkurencję między operatorami zakładów na wyścigi konne *online*.

9.2.7. Zgodność opłaty z zasadą swobody świadczenia usług i z zasadą niedyskryminacji

(150) W pierwotnym zgłoszonym środku Komisja zidentyfikowała trzy opisane poniżej możliwe poziomy dyskryminacji i naruszenia zasady swobody świadczenia usług. Władze francuskie przedstawiły odpowiedzi odnoszące się do każdego czynnika ryzyka zidentyfikowanego przez Komisję, zmieniając rozwiązanie przewidziane w pierwotnym zgłoszeniu lub uzupełniając je wystarczającymi zobowiązaniami.

9.2.8. Dyskryminacja w zakresie podziału niektórych premii

(151) Komisja uznała za problematyczne finansowanie z opłaty premii dla hodowcy i dla właściciela, jeżeli miałyby być zarezerwowane dla koni urodzonych i hodowanych we Francji (miało to miejsce w przypadku wyścigów w galopie). W ten sposób na operatorów europejskich niemających siedziby we Francji byłaby nakładana opłata pozwalająca na finansowanie premii, które przynoszą korzyści wyłącznie hodowcom i właścicielom koni urodzonych i hodowanych we Francji.

(152) W celu uniknięcia trudności wspomnianej w poprzednim motywie władze francuskie wyłączyły z obliczenia wspólnych kosztów, które mają być finansowane z opłaty, wszystkie premie, które są zarezerwowane dla koni urodzonych i hodowanych we Francji (zob. motyw (103)).

9.2.9. Dyskryminacja wśród operatorów zakładów na wyścigi konne w zakresie korzyści uzyskiwanych z opłaty

(153) Opłata, która faktycznie wiąże się z transferem środków między konkurentami PMU i spółkami działającymi w sektorze wyścigów prowadzącymi działalność również w zakresie zakładów *online*, byłaby dyskryminacyjna, jeżeli służyłaby do finansowania kosztów, które przynoszą większe korzyści spółkom działającym w sektorze wyścigów i PMU niż pozostałym operatorom zakładów.

(154) Komisja uważa, że ryzyko dyskryminacji wśród operatorów zakładów na wyścigi konne na poziomie korzyści uzyskiwanych z opłaty zostanie zneutralizowane, jeżeli finansowane koszty są kosztami realizacji wspólnego interesu wszystkich operatorów zakładów na wyścigi konne.

(155) Komisja uważa jednak również, że w zakresie, w jakim wspomniane koszty realizacji wspólnego interesu będą ulegać zmianom, konieczne są kontrole tych zmian wynikających zasadniczo z wyborów dokonywanych przez spółki działające w sektorze wyścigów, w szczególności w odniesieniu do zachęt. Chodzi o uniknięcie sytuacji, w której spółki działające w sektorze wyścigów próbowałyby niewłaściwie zwiększać zachęty, gdyby ich koszt ponosili w części konkurenci PMU, których obowiązywałaby wówczas wyższa stawka opłaty.

(156) W celu uniknięcia powyższego ryzyka, i zapewnienia racjonalnego przebiegu zmian kosztów realizacji wspólnego interesu, władze francuskie zobowiązały się utrzymać następujące środki kontroli:

— ścisła kontrola spółek działających w sektorze wyścigów będzie prowadzona poprzez kontrolę finansową sprawowaną przez państwo, a w szczególności przez ministerstwo rolnictwa oraz ministerstwo gospodarki i finansów, nad finansami wszystkich spółek działających w sektorze wyścigów na podstawie tytułu V „O kontroli finansowej” dekretu nr 97-456 z dnia 5 maja 1997 r. w sprawie spółek działających w sektorze wyścigów konnych i zakładów wzajemnych;

— kontrola regulacyjna prowadzona przez Trybunał Obrachunkowy w odniesieniu do wszystkich beneficjentów opłat para fiskalnych.

(157) Komisja uważa, że powyższe warunki kontroli pozwolą władzom francuskim zapewnić racjonalny przebieg zmian kosztów realizacji wspólnego interesu oraz niezwiększanie korzyści uzyskiwanych przez spółki działające w sektorze wyścigów z tytułu pobierania opłaty. Zmiany kosztów realizacji wspólnego interesu będą również sprawdzane przez Komisję na podstawie sprawozdania z realizacji, które zostanie przedstawione przez władze francuskie (zob. motyw (94)).

9.2.10. Dyskryminacja wśród operatorów zakładów na wyścigi konne w zakresie obowiązku uiszczania opłaty

(158) Należy przypomnieć, że PMU posiada monopol na prowadzenie zakładów na wyścigi konne, zarówno tradycyjnych, jak i *online*, i że z tego tytułu uzyskuje również

korzyści z wyścigów premium, nie podlegając jednak obowiązkowi uiszczania opłaty parafiskalnej. Komisja uważa, że należy zapewnić, aby, podobnie jak dochody operatorów zakładów na wyścigi konne *online*, w tym samego PMU, również dochody z monopolu PMU w zakresie tradycyjnych zakładów na wyścigi konne przyczyniały się w identyczny sposób do finansowania wyścigów premium.

(159) Władze francuskie uważają, że neutralność między zakładami tradycyjnymi i zakładami *online* jest zagwarantowana, ponieważ:

— dochody z monopolu PMU przekazywane sektorowi hodowli koni osiągają poziom strukturalnie znacznie wyższy niż poziom opłaty podatkowej przewidzianej w przypadku zakładów na wyścigi konne *online*. Stopa zwrotu dla sektora odnotowana w latach 2011 i 2012, w ramach systemu ustanowionego ustawą z 2010 r., wynosi prawie 10 % wartości zakładów (sprawozdanie dotyczące wyniku netto uzyskanego przez PMU z tradycyjnych zakładów na wyścigi konne). Ta stawka wynosząca 10 % znacznie przewyższa stawkę opłaty pobieranej od zakładów na wyścigi konne *online*, która wynosi 5,6 %;

— w interesie spółek działających w sektorze wyścigów, które wchodzi w skład rady administracyjnej PMU, a w szczególności spółek dominujących działających w sektorze wyścigów, które posiadają 40 % głosów, leży również, aby wkład PMU, od którego zależy poziom ich zasobów na dany rok, nie zmalał, zwłaszcza że każde zmniejszenie wkładu PMU ma wpływ nie tylko na organizację wyścigów premium, lecz także na organizację wyścigów innych niż premium, które są finansowane wyłącznie na podstawie dochodów przekazywanych przez PMU sektorowi hodowli koni.

(160) Władze francuskie zobowiązały się jednak wystąpić do PMU, za pośrednictwem przedstawicieli państwa, którzy są członkami zarządu PMU i którzy reprezentują 40 % głosów, o przekazywanie co roku sektorowi hodowli koni części wartości tradycyjnych zakładów PMU na wyścigi konne, która jest co najmniej równa poziomowi opłaty parafiskalnej od zakładów na wyścigi konne *online*.

(161) Jeżeli PMU przedstawiłoby budżet przewidujący zwrot dla sektora na poziomie niższym niż poziom opłaty parafiskalnej od zakładów *online*, a spółki działające w sektorze wyścigów zatwierdziłyby taki budżet, przegłosowując tym samym przedstawiciele państwa w radzie administracyjnej PMU, władze francuskie zobowiązują się do tego, że właściwi ministrowie skorzystają z przysługującego im prawa do odrzucenia budżetu zgodnie z następującym przepisem art. 33 dekretu nr 97-456 z dnia 5 maja 1997 r. w sprawie spółek działających w sektorze wyścigów konnych i zakładów wzajemnych: „Budżet spółek działających w sektorze wyścigów i jednostek wspólnych wymienionych w art. 12 ust. 1 [w tym PMU] oraz zmiany w nim wprowadzone w trakcie

roku budżetowego stają się skuteczne dopiero po zatwierdzeniu przez organy określone w art. 34 poniżej. Zatwierdzenie to można uznać za dokonane, jeżeli wspomniane organy nie wypowiedzą się w terminie jednego miesiąca od otrzymania odnośnych dokumentów. Jeżeli przed rozpoczęciem roku budżetowego nie wydano żadnej decyzji, do zatwierdzenia projektu budżetu nie można dokonać żadnego wydatku inwestycyjnego, a koszty operacyjne z poprzedniego budżetu mogą zostać powtórzone po ich pomniejszeniu o 5 %.”.

(162) Komisja uważa, że neutralność opłaty pomiędzy zakładami tradycyjnymi i zakładami *online* można uznać za zagwarantowaną na podstawie powyższych zobowiązań władz francuskich, uwzględniając również szczególne relacje między PMU, spółkami działającymi w sektorze wyścigów i państwem. Kwestia ta zostanie również sprawdzona przez Komisję na podstawie sprawozdania z wykonania, które przedstawią władze francuskie (zob. motyw (94)).

(163) Na podstawie powyższej analizy Komisja stwierdza, że opłata, z której finansowany jest środek pomocy na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów jest zgodna z zasadą swobody świadczenia usług i z zasadą niedyskryminacji. Sposób finansowania środka nie może więc spowodować zmiany warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem. W związku z tym Komisja uznaje, że środek jest zgodny z rynkiem wewnętrznym na mocy art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

10. WNIOSEK

(164) Komisja uważa, że zgłoszony środek pomocy z późniejszymi zmianami stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

(165) Komisja uważa jednak, że pomoc spełnia warunki uznania jej za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

(166) Komisja uznaje w szczególności, że zmiany wprowadzone przez Francję w odniesieniu do sposobu finansowania pomocy pozwalają zapewnić zgodność opłaty z zasadą swobody świadczenia usług określoną w art. 56 TFUE i z zasadą niedyskryminacji określoną w art. 110 TFUE,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa, której Francja zamierza udzielić na rzecz spółek działających w sektorze wyścigów, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

Niniejszym zezwala się na przyznanie tej pomocy.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Francuskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 19 czerwca 2013 r.

W imieniu Komisji
Joaquín ALMUNIA
Wiceprzewodniczący
